



Middenin een woonwijk van Oldenzaal, en het hart vormend van het wijkpark, ligt kinderboerderij en natuurcentrum De Höfte. Gelegen op het kruispunt van druk gebruikte fietspaden ligt net terzijde een mooie heemtuin, Toos' Höfke. De tuin is genoemd naar een helaas te jong overleden medewerkster van het natuurcentrum die zich met hart en ziel voor de tuin heeft ingezet.

verbonden met de omgeving

Heemtuin Toos' Höfke

Tekst en foto's: Henk Nijenhuis

Als je de tuin inloopt opent die zich voor je in haar volle breedte. Je kijkt naar de bovenste van twee kwelplassen, die omringd worden door schitterende oeverranden, met veel orchideeën, gagel, een grote variatie aan oeverplanten en brede stroken met blauwe knoop. Aan je linkerhand ligt een bosdeel met typische Twentse bosplanten als lelietje van dalen, eenbes, lielevrouwebedstro en salomonszegel, aan je rechterhand een insectenheuvel met voedsel- en waardplanten voor allerlei vliegende en kruipende beestjes, en daarachter een akkertje met rogge en allerlei kleine akkerkruiden. We zijn bezig om op de akker ook andere in het verleden in Twente geteelde gewassen terug te brengen, zoals vlas, spurrie, gerst en haver, maar een muizenplaag maakt ons dat wat moeilijk helaas. Links achter het bosdeel begint een heidestrook, met brem, gaspeldoorn, jeneverbes, en uiteraard struikheide. Afgelopen jaar heeft het zandblauwtje er plekken gevonden, en door veel maaien

en afvoeren hopen we nog meer planten van arme grond onderdak te bieden. Terzijde tegen de wijk aan ligt een vreemde eend in de bijt: een rotstuin en steilwandje van opgegraven keien, leefplek van allerlei droogteminnende soorten, zoals wildemanskruid, muurleeuwenbekje en zelfs steenbreekvaren.

Levende have

Het dierenleven in de tuin is dit jaar wat achtergebleven. In andere jaren vliegen er veel libellensoorten, dit jaar minder. Twee jaar geleden is de

bovenste poel geheel drooggefallen, wat vermoedelijk zijn weerslag heeft gehad op de libellen en waterinsecten. Dit jaar zijn zowel de bruine kikker, de gewone pad en de groene kikker volop aanwezig, en eierlegend. We zien vlinders als citroentje, dagpauwoog, boomblauwtje, kleine vuurvlieder, icarusblauwtje, koolwitjes en een enkel dikkopje. Aan zoogdieren hebben we helaas vooral muizensoorten en konijnen, slecht voor de akkerplanten. We vonden, ook leuk, een nest van dwergmuisjes. Het natuurcentrum



Overzicht vanaf de ingang



(foto: Machreld Klees)

Boven: ingang heemtuin; onder: bijenstal educatief centrum

zelf biedt onderdak aan vleermuizen, vermoedelijk gewone dwergvleermuizen en laatvliegers. En dat in groten getale! Aan vogels geen gebrek, waarbij de spechten (grote bonte, middelste bonte en groene) heel regelmatig zijn te zien, en kleine vogeltjes als staartmeesjes en puttertjes vooral 's winters in groenen zaadjes komen peuzelen.

Open en uitnodigend

Opvallend is de ruimtelijke ligging, over de plassen heen kijk je zo de woonwijk in. De heemtuin is omrand door een niet te hoge meidoornhaag, daardoor is de woonwijk nooit ver weg. Omgekeerd is de heemtuin vanuit de wijk goed zichtbaar en uitnodigend om in te lopen. Dat past ook in de filosofie van het hele natuurcentrum,

dat heel nadrukkelijk onderdeel wil zijn van de hele omgeving. In feite houdt de heemtuin ook niet op bij de haag, maar loopt hij over in een beek/wadisysteem dat verder het wijkpark doorloopt. De vrijwilligers van het natuurcentrum hebben van de gemeente ook de wadi's in beheer gekregen, met verrassend goede resultaten: veel blauwe knoop, maar

ook koningsvarens, dopheide, en zelfs moeraswolfsklauw, vlozegge en kleine zonnedaauw! Het grove werk doet de gemeente, het fijnere werk de Höfte in goede onderlinge samenwerking.

Allerlei vrijwilligers

Ook andere plekken van het educatief Centrum, zoals het natuurspeel-

Over de heemtuin

Heemtuin Toos' Höfke is in 2005 ingericht naar de plannen van tuinontwerper en natuurvriend Bas Slatman. Het terrein van ongeveer één hectare kent verschillende op Twente gebaseerde biotopen, zoals een stuk bos, akker, en heideveldje maar ook een keien- en rotstuin en een boerentuintje. Bijzonder zijn een paar plassen die met kwelwater worden gevoed. De heemtuin is onderdeel van de stichting Natuur Milieu Educatief Centrum De Höfte, dat naast de heemtuin een kinderboerderij met veel boerderijdieren omvat en een groot speelbos. Het centrum wordt beheerd door een beheerder bijgestaan door een tweetal diervverzorgers. De heemtuin zelf wordt geheel door vrijwilligers beheerd. Regelmatig worden in de heemtuin en rondom het natuurcentrum excursies georganiseerd, en elk jaar zijn er festiviteiten op feestdagen en in vakanties. De tuin is vrij toegankelijk, gelegen aan de Operalaan 157 in Oldenzaal.

Zie: www.dehofte.nl/de-heemtuin/

Informatieve borden voor bezoekers, zoals over het bijenhotel





Het educatief centrum, gezien vanuit de heemtuin



De heemtuin loopt geleidelijk over in het aangrenzende park

bos, worden door de vrijwilligers bijgehouden, waarbij steeds meer wilde planten onderdak vinden, zoals stinsenplanten als wilde narcis en wilde hyacint. En planten van meer open grond als wede en wilde wouw. Naast vrijwilligers zijn er ook een aantal leerlingen van praktijkscholen die hier onder begeleiding werken en ook les krij-

gen, en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt die met name bij de dierv verzorging veel voldoening halen. Het IVN verzorgt lessen in de heemtuin en op de kinderboerderij. Ook bezoeken schoolklassen en buitenschoolse opvangcentra uit de omgeving regelmatig de HÖfte. Vrijeschool de Zevenster ligt naast het natuureducatief centrum.

Tot slot

Juist door de centrale ligging, de combinatie van wilde natuur, planten en (boerderij)dieren, de vele activiteiten door het jaar heen en de grote betekenis voor de jeugd heeft ervoor gezorgd dat het gehele complex van het natuureducatief centrum, samen met de heemtuin, een heel groot draagvlak heeft onder de bevolking van Oldenzaal. Het afgelopen jaar zijn er sponsorlopen gehouden en diverse crowdfunding acties. Ook die vergroten de betrokkenheid van de bevolking bij het enige centrum voor natuur en dieren in de stad. We prijzen ons er gelukkig mee!

Henk Nijenhuis is ecooloog en botanicus, met jarenlange ervaring als beheerder van heemtuinen.



Bloeiende gele lis en adderwortel